

DUO

ONDERWIJSONDERZOEK & ADVIES

Rapportage Schooltijden in het basisonderwijs

Utrecht, januari 2018

DUO Onderwijsonderzoek & Advies
drs. Liesbeth van der Woud
drs. Vincent van Grinsven

Postbus 681
3500 AR Utrecht
Telefoon: 030 263 10 80
e-mail: info@duo-onderwijsonderzoek.nl
website: www.duo-onderwijsonderzoek.nl

INHOUDSOPGAVE

1	ACHTERGROND	3
2	RESULTATEN	4
2.1	Schooltijdenmodel schooljaar 2017-2018	4
2.2	Redenen om over te stappen op een ander schooltijdenmodel	6

Bijlage - Onderzoeksverantwoording

1 ACHTERGROND

De afgelopen jaren zijn veel basisscholen overgestapt op andere schooltijden en steeds meer basisscholen oriënteren zich op de mogelijkheden om naar een ander model over te stappen.

Na in 2011, 2015 en in 2016 onderzoek te hebben verricht naar het gebruik van schooltijdenmodellen, hebben wij in november 2017 wederom een onderzoek uitgevoerd om inzicht te krijgen in de huidige status van het gebruik van schooltijdenmodellen.

In het onderzoek maken we onderscheid naar:

1. **Het traditionele schooltijdenmodel**

De school start tussen 8:30 en 8:45 uur en gaat uit tussen 14:30 en 15:30 uur. Kinderen eten tussen de middag thuis of bij de overblijf op school. De kinderen hebben woensdagmiddag vrij.

2. **Het Hoorns model**

Traditionele schooltijden, zoals hierboven bij het traditionele schooltijdenmodel beschreven, maar alle kinderen zijn naast woensdagmiddag ook vrijdagmiddag vrij.

3. **Het continuurooster**

Vier dagen les met een korte middagpauze op school, woensdagmiddag vrij (en vaak de onderbouw ook op vrijdagmiddag vrij), eindtijd vaak om 14:45 uur.

4. **Het vijf-gelijke-dagenmodel**

Vijf dagen identieke schooltijden, geen vrije middagen, korte middagpauze op school, eindtijd vaak om 14.00 of 14.30 uur.

In totaal hebben n=401 leerkrachten in het basisonderwijs deelgenomen aan het onderzoek.

In deze rapportage beschrijven we de onderzoeksresultaten.

2 RESULTATEN

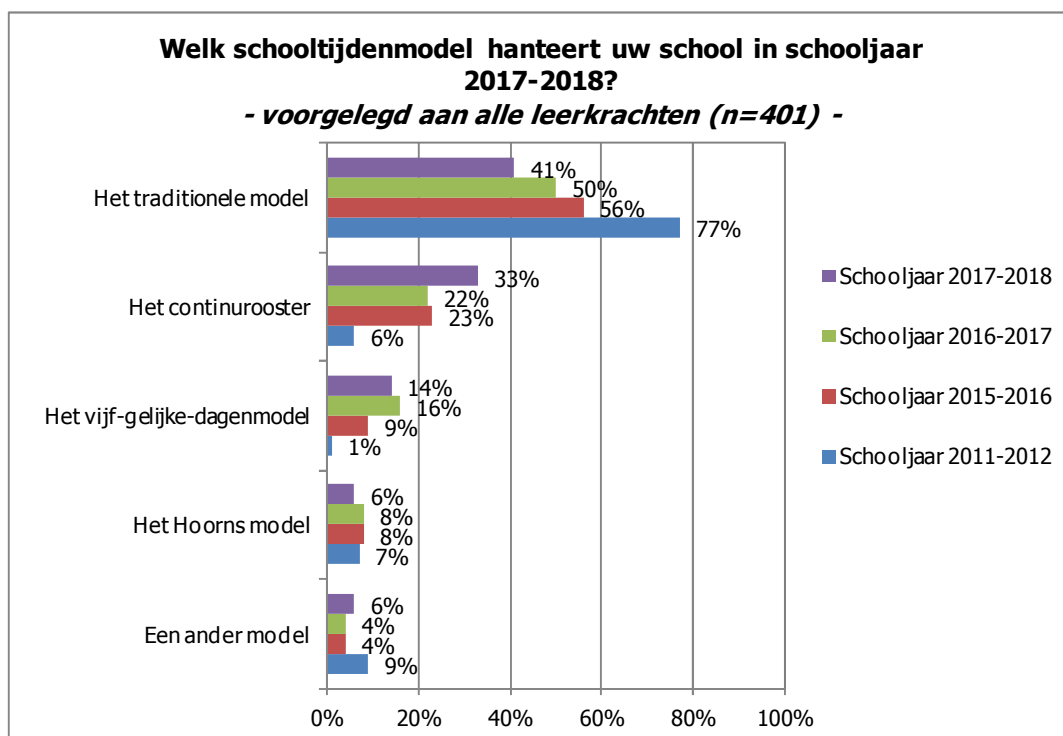
2.1 Schooltijdenmodel schooljaar 2017-2018

Leerkrachten is gevraagd welk schooltijdenmodel hun school in 2017-2018 hanteert.

Ook in het huidige schooljaar (2017-2018) hanteren de meeste basisscholen (41%) het **traditionele schooltijdenmodel**. Wel is het percentage basisscholen dat het traditionele model hanteert aanmerkelijk gedaald: van 77% in schooljaar 2011-2012, 56% in schooljaar 2015-2016 en 50% in het schooljaar 2016-2017 naar 41% in het huidige schooljaar 2017-2018.

Inmiddels hanteert een derde van de basisscholen (33%) het **continurooster**: vier dagen les met een korte middagpauze op school, woensdagmiddag vrij, vaak de onderbouw ook op vrijdagmiddag vrij, eindtijd vaak om 14:45 uur.

Eén op de zeven basisscholen (14%) hanteert nu het **vijf-gelijke-dagen-model**: vijf identieke schooltijden, geen vrije middagen, korte middagpauze op school, eindtijd vaak om 14:00 of 14:30 uur.

Om inzicht te krijgen in de verschuivingen in de schooltijdenmodellen die de basisscholen hanteren hebben we de leerkrachten gevraagd wanneer het huidige schooltijdenmodel van hun basisschool is ingevoerd.

Voor het totaal aantal scholen geldt dat ruim een kwart van de leerkrachten (29%) aangeeft dat het huidige schooltijdenmodel in het schooljaar 2015-2016, of meer recent is ingevoerd. Op bijna tweederde van de basisscholen (63%) heeft men langer geleden gekozen voor het huidige schooltijdenmodel.

Scholen die zijn overgestapt op het vijf-gelijke-dagenmodel (14% van het totaal aantal scholen), zijn met name vanaf schooljaar 2015-2016 op dit model overgestapt. De laatste jaren wordt relatief vaak voor het vijf-gelijke-dagenmodel gekozen en relatief minder vaak voor het continu-rooster.

Wanneer overgestapt op...	het traditionele model (n=167)	het continu-rooster (n=134)	het vijf-gelijke-dagenmodel (n=56)	het Hoorns model (n=22)	een ander model (n=22)	Totaal (n=401)
Dit schooljaar: 2017-2018	1%	11%	21%	5%	14%	8%
Vorig schooljaar: 2016-2017	0%	15%	29%	5%	5%	10%
Schooljaar 2015-2016	2%	17%	29%	4%	9%	11%
Eerdere schooljaren	84%	56%	16%	59%	64%	63%
Weet niet	13%	1%	5%	27%	9%	8%
<i>Totaal</i>	<i>100%</i>	<i>100%</i>	<i>100%</i>	<i>100%</i>	<i>100%</i>	<i>100%</i>

2.2 Redenen om over te stappen op een ander schooltijdenmodel

Tot slot hebben we de leerkrachten gevraagd wat de reden is of de redenen zijn waarom hun school is overgestapt naar andere schooltijden.

De belangrijkste redenen, uitgesplitst naar het schooltijdenmodel waarop is overgestapt, zijn:

Het continuurooster

- Gebaseerd op resultaten enquête onder ouders (vraag vanuit de ouders)/leerkrachten.
- Onderlinge afstemming van de scholen.
- Is beter voor het functioneren van de leerlingen (bijv. concentratie, minder onderbrekingen, etc.).
- Moeite om voldoende bekwame mensen te vinden voor overblijf/toezicht.
- Tijdens middagpauze ontstonden veel conflicten tussen de leerlingen die eerst moesten worden opgelost voordat het middagprogramma kon beginnen.
- Biedt de leerkrachten meer tijd voor overleg en voorbereiding na school/vermindering werkdruk.

Het vijf-gelijke-dagenmodel

- Continuïteit van de lesdag/voordelig voor de leerlingen (alle dagen gelijke structuur, korte pauzes, beter voor concentratie, etc.).
- Moeite om voldoende bekwame mensen te vinden voor overblijf/toezicht.
- Op aandringen/verplichten van het bestuur/directie.
- Vermindering van de werkdruk voor de leerkrachten.
- Vraag/wens van de ouders.

Het Hoorns model

- Biedt de leerkrachten naast de lestijd meer tijd voor overige 'onderwijstaken' (bijv. voorbereiden lessen, oudergesprekken, etc.).
- Wens van de ouders

Een ander model

- Overblijf steeds moeilijker te organiseren als gevolg van populariteit.
- Vraag/wens van de ouders.

Een volledig overzicht van de redenen voor het overstappen naar een bepaald schooltijdenmodel hebben we opgenomen in de bijlage.

Bijlage – Onderzoeksverantwoording

Het onderzoek is online uitgevoerd en daarbij is gebruik gemaakt van ons Online Leerkrachtenpanel Basisonderwijs. Dit panel telt circa 2900 leerkrachten die wij regelmatig benaderen voor het invullen van een 'onderwijsrelevante online vragenlijst'.

Het panel is representatief naar de kenmerken schoolgrootte (uitgedrukt in het aantal leerlingen), denominatie (Openbaar, Rooms Katholiek, Protestants Christelijk en Overig) en naar vakantie regio (naar de indeling die OCW hanteert: Noord, Midden en Zuid).

We hebben een netto-respons gerealiseerd van n=401 leerkrachten. Deze netto-respons is representatief naar (vakantie) regio (Noord, Midden en Zuid), schoolgrootte (aantal leerlingen) en denominatie (Openbaar, Rooms Katholiek, Protestants Christelijk en Overig).

Omdat als gevolg van non-respons (wat altijd optreedt) niet de gehele populatie aan het onderzoek heeft deelgenomen, moet bij de interpretatie van de resultaten rekening worden gehouden met nauwkeurigheidsmarges. Hieronder is een tabel opgenomen waarin bij de netto-respons de bijbehorende nauwkeurigheidsmarges zijn vermeld. Hierbij is uitgegaan van een betrouwbaarheid van de resultaten van 95% (betrouwbaarheid = de mate waarin bij herhaalde meting, dezelfde resultaten worden verkregen).

Netto-respons	Uitkomst 50%- 50%	Uitkomst 75%- 25%	Uitkomst 90%- 10%
n = 300	5,6%	4,8%	3,4%
n = 400	4,8%	4,2%	2,9%
n = 500	4,3%	3,7%	2,6%

Toelichting op de tabel

Bij een netto-respons van bijvoorbeeld 400 leerkrachten dient bij een resultaat '75% van de leerkrachten geeft aan het traditionele schooltijdenmodel te gebruiken' en '25% geeft aan dit niet te gebruiken, rekening te worden gehouden met het feit dat de werkelijke percentages zullen liggen tussen respectievelijk:

- Gebruikt wel: 70,8% (75% - 4,2%) en 79,2% (75% + 4,2%) en
- Gebruikt niet: 20,8% (25% - 4,2%) en 29,2% (25% + 4,2%).